

خانم دکتر دانشپور پرور در مؤسسه باستان‌شناسی و در کنار دکتر ده پهلوان

خانم دکتر فخری دانشپور پرور در اسفنده ماه ۱۳۱۶ خورشیدی در خیابان شاپور (ری کنونی) تهران به دنیا آمد. وی تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در این شهر گذراند و علاوه بر اخذ دو دیپلم طبیعی و ادبی، دیپلم دانشسرای مقدماتی را نیز گرفت. خانم دکتر دانشپور پرور در سال ۱۳۳۷ کسوت معلمی را برگزید و در وزارت فرهنگ آن زمان (آموزش و پرورش کنونی) استخدام شد و در مدارس تهران و دزفول به خدمت پرداخت. او در سال ۱۳۴۵ در دانشگاه پذیرفته شد. برادرش دندانپزشک و خواهرانش پزشک بودند؛ از این رو مادر علاقه‌مند بود تا آخرین فرزند خانواده نیز در حوزه پزشکی تحصیل کند. حتی در رشته مامایی تبریز نیز قبول شد اما از آنجایی که تمام عشق و علاقه‌اش به باستان‌شناسی بود، توانست در مقابل خواست مادر و خانواده ایستادگی کند و رشته باستان‌شناسی را برای ادامه تحصیل برگزیند.

خانم دکتر دانشپور پرور خود می‌گوید: سه رشته زمین‌شناسی، باستان‌شناسی و دامپزشکی را دوست داشتم. باستان‌شناسی را بیشتر برای حفاری دوست داشتم. اما عاشق حیوانات نیز هستم. وی می‌افزاید: در خانه‌مان، که در خیابان ری تهران قرار داشت و خانه‌ای قدیمی بود، اتاقی در زیرپله داشتم و تمام چیزهایی را که دوست داشتم و جمع‌آوری می‌کردم در آنجا نگه می‌داشتم. پول‌های قدیمی، وسایل قدیمی، کوزه و اشیاء مختلف را جمع می‌کردم. هرچند درباره باستان‌شناسی چیزی نمی‌دانستم اما از همان کودکی رشته‌ای پنهان جان مرا به درخت کهن فرهنگ ایران پیوند می‌داد و به هر نشانی از گذشته علاقه‌مند می‌کرد.

خانم دکتر دانشپور تحصیلات خود را تا مقطع کارشناسی ارشد در دانشگاه تهران ادامه داد و رساله خود را درباره سفال‌های تپه قبرستان سگزآباد با راهنمایی دکتر نگهبان نوشت و حائز رتبه نخست شد. این امر موجب شد بتواند بورسیه تحصیلی از چین ملی (تایوان) دریافت کند. وی می‌گوید: وقتی به چین رفتم، متوجه شدم که در آن کشور دکترای رشته باستان‌شناسی وجود ندارد. از این رو برای دکترای تاریخ ثبت نام کردم. در این خصوص با دکتر عزت‌الله نگهبان، که رئیس وقت دانشکده ادبیات و علوم انسانی و استاد گروه باستان‌شناسی بود، مکاتبه کردم، اما دکتر دانشپور مدیر وقت گروه باستان‌شناسی و دکتر نگهبان ریاست وقت دانشکده ادبیات و علوم انسانی و استاد گروه باستان‌شناسی، معتقد بودند که نیاز داریم کسی در زمینه تاریخ هنر چین تحصیل کند و امر کردند که تاریخ هنر چین را در مقطع فوق لیسانس در چین بگذرانم. من نیز امر استادان پیشکسوت را گردن نهادم. پس از اتمام تحصیلات در چین، به ایران بازگشتم و با سمت مربی به تدریس دروس تاریخ هنر خاور دور، هند، تاریخ هنر ایران از آغاز تا اسلام و هنر و تمدن مغول تا صفویه پرداختم. چند سالی نیز مدیریت گروه را بر عهده داشتم.

خانم دکتر دانشپور پرور در طول دوران خدمتش همواره پای ثابت سفرهای علمی دانشجویان بود و در این همراهی، دانشجویان نه تنها از دانش او بهره می بردند، بلکه از منش بزرگوارانه و مشرب عرفانی وی نیز درس ها می آموختند. دکتر دانشپور پس از بازنشستگی از دانشگاه، بازنشست و همچنان به فعالیت های علمی و فرهنگی خود ادامه داد و به راه اندازی گروه زبان و ادبیات چینی در دانشگاه شهید بهشتی کمک های موثری کرد. فعالیت این گروه از سال ۱۳۷۷ و با مدیریت استاد دانشپور پرور آغاز شد.

وی علاوه بر آموزش، فعالیت های پژوهشی ارزشمندی نیز به انجام رسانیده که در قالب سخنرانی در همایش های ملی و بین المللی و نیز در مقالاتی چند ارائه شده است. از آنجایی که تخصص او در خصوص چینی های آبی و سفید است، اکنون به واسطه برگزاری سومین کنگره جاده ابریشم، در حال نوشتن مقاله هایی با موضوع بررسی چینی های آبی و سفید گنجینه اردبیل در ارتباط با راه ابریشم و کتابی درباره سالدون ها در تبریز است.

این بانوی بزرگ نخستین دانشجوی دختر ایرانی بود که با تلاش پیگیر خود توانست به کاوش های میدانی باستان شناسی راه یابد و موفق به کشف کتابخانه عیلامی ها در محوطه هفت تپه خوزستان شود که به سرپرستی شادروان دکتر عزت الله نگهبان حفاری می شد. او راهی که یکی از راه گشایان حضور زنان در فعالیت های میدانی باستان

خانم دکتر دانشپور پرور در حفاری هفت تپه

شناسی است، به حق فخر دانش و مادر باستان شناسی ایران می نامند. اگر چه استاد متواضعانه خود را در چنین جایگاهی نمی داند، اما او مادر باستان شناسی است هم در پیشکسوتی در آموزش و پژوهش باستان شناسی و پروردن شاگردانی که بسیاری از ایشان در عرصه باستان شناسی کشور صاحب نام هستند و هم در عشق بی دریغش به دانشجویانش و کمک های معنوی و مادی که در لحظات دشوار زندگی به آنان کرده و در کنارشان بوده است. این مهر بی دریغ مادری و معلمی را در نگهداری و قاب کردن عکس های بسیاری از دانشجویانش بر دیوار خانه به سادگی می توان دریافت. او خود در این باره می گوید: اینطوری احساس می کنم بچه هایم همه در کنارم هستند. خانم دکتر دانشپور پرور مدرک دکتری باستان شناسی هند را از این کشور و پس از بازنشستگی اخذ کرده تا به شاگردانش درسی دیگر بدهد با این مضمون که: اگر هنوز زنده ای، هرگز نگو هرگز.

دکتر دانشپورپرور در منزل شخصی و در کنار قاب‌هایی که عکس دانشجویانش در آن دیده می‌شود.

تلاش‌های مستمر وی، که گوشه‌ای از آنها ذکر شد، موجب گردید تا به پاس یک عمر فعالیت مثمر ثمر در عرصه باستان‌شناسی، ششمین تندیس پدر باستان‌شناسی ایران «عزت‌الله نگهبان» به خانم دکتر فخری دانش‌پورپرور تقدیم شود. اهدای این نشان در مراسمی انجام پذیرفت که با تلاش انجمن علمی باستان‌شناسی ایران، مؤسسه و گروه باستان‌شناسی دانشگاه تهران و گروه پژوهشی باستان‌کاوی تیسافرن روز سه‌شنبه ۲۸ خردادماه ۱۳۹۸ ساعت ۱۶ تا ۱۸ در تالار علامه امینی کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران برگزار شد. این امر در میان انبوه دستداران و دانشجویان استاد به انجام رسید.

برای وی آرزوی تندرستی و طول عمر داریم. سایه‌اش بر سر باستان‌شناسی ایران مستدام! و امید آنکه هیچگاه تن نازنیش به ناز طبیبان نیازمند و وجود نازکش آزرده گزند مباد.

اعطای نشان دکتر نگهبان به خانم دکتر دانشپورپرور در تالار علامه امینی کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

ایستاده از راست: دکتر مصطفی ده پهلوان عضو هیئت علمی و رئیس مؤسسه باستان‌شناسی، دکتر هایده لاله عضو هیئت علمی گروه باستان‌شناسی،

خانم دکتر دانشپورپرور، آقایان دکتر بهمن فیروزمندی و دکتر حسن کریمیان اعضای هیئت علمی گروه باستان‌شناسی، آقای دکتر موسوی کوهپیر

رئیس انجمن علمی باستان‌شناسی ایران

خانم دکتر دانشپورپرور در مراسم اعطای نشان دکتر نگهبان در تالار علامه امینی کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

منبع :

مصاحبه حضوری روز ۱۳۹۸/۳/۲۵